

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS REFORMOS ĮSTATYMO NR. I-1607 8, 9, 15, 16, 17, 18, 19, 20
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 20¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 8 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. **Valstybinių draustinių, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos teritorijose esančių draustinių, rekreacinių zonų teritorijose esanti valstybinė žemė neparduodama, išskyrus kai parduodami** ~~Valstybinių parkų, valstybinių draustinių ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių draustinių, taip pat rekreacinių zonų teritorijose~~ privačion nuosavybėn gali būti parduodami tik namų valdų, asmeninio ūkio, taip pat mėgėjų sodo ir sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai bei tarp privačios žemės sklypų įsiterpę žemės ūkio veiklai tinkami naudoti ne didesni kaip 1 ha žemės plotai. Šie įsiterpę žemės plotai privačion nuosavybėn be aukciono gali būti parduodami tik gretimų žemės sklypų savininkams, nesilaikant šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytos eilės.“

2 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Miesto gyvenamosiose vietovėse (iki 1995 m. birželio 1 d. miestams priskirtoje teritorijoje), išskyrus Neringos miestą, fiziniams asmenims, turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, parduodami jų namų valdų naudojami žemės sklypai, pažymėti namų valdos techninės apskaitos bylose, teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytų ribų, bet ne didesni kaip 0,2 ha Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone, ir ne didesni kaip 0,3 ha – kituose miestuose. Parduodamo žemės sklypo plotas ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo** sprendimu gali būti padidintas, bet ne daugiau kaip atitinkamai iki 0,3 ha arba iki 0,4 ha ir parduotas visas naudojamas namų valdos žemės sklypas, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą.“

2. Pakeisti 9 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu gyvenamasis namas priklauso keliems savininkams, fiziniams asmenims parduodamas bendras namų valdos naudojamas žemės sklypas, pažymėtas namų valdos techninės apskaitos byloje ir teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose, bet ne didesnis kaip 0,2 ha Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje, Druskininkuose, Palangoje, Birštone, ir ne didesnis kaip 0,3 ha – kituose miestuose. Parduodamo žemės sklypo plotas ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo** sprendimu gali būti padidintas iki naudojamo namų valdos žemės sklypo viso ploto, bet negali būti didesnis kaip atitinkamai 0,2 ha arba 0,3 ha kiekvienam gyvenamojo namo dalies savininkui, jeigu šio žemės sklypo arba jo dalies pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus nenumatoma panaudoti miesto ūkio, visuomenės poreikiams ar individualiai statybai suformavus atskirą atidalijamą žemės sklypą.“

3 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Į piliečiui grąžinamos natūra žemės, miško arba perduodamą neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį turėtam žemės, miško sklypui plotą įskaitomas tokio pat dydžio jo privatizuojamas namų valdos (išskyrus namų valdas, už kurias nustatyta tvarka buvo įmokėtos įmokos) žemės sklypas bei nustatyta tvarka skirtas ir naudojamas piliečio asmeniniam ūkiui žemės sklypas (išskyrus skirtus ir naudojamus piliečio asmeniniam ūkiui žemės sklypus, už kuriuos nustatyta tvarka ir sąlygomis įmokėtos įmokos). Piliečių, kuriems sugrąžinta žemė arba kurie turi teisę susigrąžinti didesnę kaip 3 ha žemės ūkio naudmenų plotą toje kadaistro vietovėje, kurioje yra jų naudojama asmeninio ūkio žemė, naudojamas asmeninio ūkio žemės sklypas gali būti mažinamas iki Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo sprendimu nustatyto dydžio ir įskaitomas į jiems sugrąžinamos žemės plotą.“

4 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės reformą įgyvendina Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos **Vyriausybės įgaliota institucija**. Sprendimus grąžinti, perduoti, suteikti nuosavybėn neatlygintinai ir parduoti valstybinę žemę priima Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos **Vyriausybės įgaliota institucija** vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas. Valstybinę žemę išnuomojama ar perduodama naudotis Civilinio kodekso ir Žemės įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės reformos žemėtvarkos projektus gali rengti Europos Sąjungos valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės valstybių (toliau – valstybė narė) piliečiai, kiti fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, valstybėje narėje įsteigti juridiniai asmenys ar kitos organizacijos, ar jų padaliniai. Valstybių narių piliečiai, kiti fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo teisėmis, gali rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus turėdami jiems nustatyta tvarka išduotus kvalifikacijos pažymėjimus žemės reformos žemėtvarkos projektams rengti (toliau – kvalifikacijos pažymėjimas) arba kitos valstybės narės išduotą kvalifikacijos pažymėjimą ar kitą dokumentą, kuriuo suteikiama teisė rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus. Valstybėse narėse įsteigti juridiniai asmenys ar kitos organizacijos, ar jų padaliniai gali rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus, kai jų specialistas, dirbantis pagal darbo ar civilinę sutartį ir rengiantis žemės reformos žemėtvarkos projektus, turi jam nustatyta tvarka išduotą kvalifikacijos pažymėjimą arba kitos valstybės narės išduotą kvalifikacijos pažymėjimą ar kitą dokumentą, kuriuo suteikiama teisė rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus. Tuo atveju, jeigu valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo turi kitos valstybės narės kompetentingos institucijos išduotą kvalifikacijos pažymėjimą arba kitą dokumentą, įrodantį, kad jis turi teisę rengti žemės reformos žemėtvarkos projektus, reikalavimas tokį pažymėjimą gauti iš naujo netaikomas. **Žemės reformos žemėtvarkos projektų sprendinių keitimą, ištaisant šių projektų technines klaidas ar panaikinant jų neatitiktis pasikeitusiems žemės sklypų formavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, gali atlikti Žemės įstatymo 41 str. 3 d. 2 p. nurodyti asmenys.**“

3. Pakeisti 16 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kvalifikacijos pažymėjimai išduodami neterminuotam laikui asmenims, turintiems aukštąjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip trejų metų darbo patirtį žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo srityje, ~~kvalifikacijos tobulinimo kursuose išklausiems ne mažiau kaip 20 valandų paskaitų žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo tema, išlaikiusiems profesinių žinių, susijusių su žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimu, patikrinimo testą. Iki 2015 m. birželio 30 d. kvalifikacijos pažymėjimas gali būti išduotas ir aukštesnįjį išsilavinimą turinčiam asmeniui, jeigu jis atitinka kitus šioje~~

dalyje nustatytus kvalifikacinius reikalavimus. Profesinių žinių, susijusių su žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimu, patikrinimo testas organizuojamas Vyriausybės nustatyta tvarka.“

4. Pakeisti 16 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Konkursus dėl žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo organizuoja ir vykdo ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos vadovas~~ **Vyriausybės įgaliota institucija Lietuvos Respublikos Viešųjų viešųjų** pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.“

5 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„17 straipsnis. Prašymų įsigyti valstybinės žemės ar ją naudotis nagrinėjimas

Prašymus susigrąžinti nuosavybėn, gauti nuosavybėn neatlygintinai ir pirkti valstybinę žemę, mišką ir vandens telkinius nagrinėja ir sprendimus priima ~~Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**. Prašymus išsinuomoti valstybinę žemę ir naudotis valstybine žeme nagrinėja ir sprendimus priima ~~Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**, savivaldybių ~~tarybos~~ **institucijos** ar kita įstatymų nustatyta institucija Civilinio kodekso ir Žemės įstatymo nustatyta tvarka.“

6 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„18 straipsnis. Skundų dėl žemės reformos vykdytojų sprendimų pateikimo ir nagrinėjimo tvarka

1. Sprendimus dėl valstybinės žemės įsigijimo, nuomos ar perdavimo neatlygintinai naudotis asmenys gali apskusti teismui.

2. Skundus dėl žemės reformos metu suformuotų žemės sklypų tinkamumo, žemės privatizavimui, nuomai ir perdavimui neatlygintinai naudotis parengtų dokumentų ir įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų neatitikties iki sprendimo dėl valstybinės žemės įsigijimo, nuomos ar perdavimo neatlygintinai naudotis priėmimo nagrinėja ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos teritoriniai padaliniai~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**.

3. ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos teritorinių padalinių~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos skyrių vadovų** sprendimai ir veiksmai ~~ir~~ (neveikimas), išskyrus sprendimus atkurti nuosavybės teises, suteikti žemės sklypą nuosavybėn neatlygintinai, parduoti, išnuomoti ar perduoti naudotis neatlygintinai žemės sklypą, skundžiami ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovui išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka.

4. ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo priimtas sprendimas gali būti skundžiamas Administracinių bylų teisenos ~~įstatyme~~ **įstatyme** nustatyta tvarka.

5. ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos vadovui paduoto skundo dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos teritorinio padalinio priimto sprendimo, veiksmų ar neveikimo forma ir turinys turi atitikti Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatytus reikalavimus.~~

56. Skundas ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovui paduodamas per 20 darbo dienų nuo skundžiamo ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos teritorinio padalinio~~ sprendimo įteikimo suinteresuotam asmeniui, atliktų veiksmų ar atsisakymo juos atlikti (neveikimo) dienos. Jeigu suinteresuotas asmuo praleidžia nustatytą skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas pripažįsta svarbiomis, šis terminas vadovo sprendimu gali būti atnaujintas. Su pareiškimu dėl skundo padavimo termino atnaujinimo turi būti pateikiamas ir skundas, kurio padavimo terminas praleistas.

~~67. Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovui paduoti skundai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų.~~

~~78. Skundų nagrinėjimo taisyklės tvirtina Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas.~~

~~89. Jeigu nustatoma, kad sprendimai dėl nuosavybės teisių į žemę atkūrimo ar valstybinės žemės suteikimo nuosavybėn neatlygintinai, pardavimo, nuomos, perdavimo neatlygintinai naudotis priimti pažeidžiant įstatymų nustatytą tvarką ir jeigu dėl to nekyla ginčų, sprendimą gali panaikinti arba pakeisti ji priėmus Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.~~

~~940. Institucija, atstovaujanti valstybei sudarant valstybinės žemės perleidimo, nuomos ar panaudos sandorius, privalo kontroliuoti, kaip vykdomos sandorių sąlygos, o nustačiusi, kad kita sandorio šalis jų nevykdo, – inicijuoti sandorio nutraukimą įstatymų nustatyta tvarka arba taikyti kitus įstatymų įstatymuose nustatytus šalių teisių ir interesų gynimo būdus.~~

10. Skundus dėl valstybinės žemės patikėtinių veiklos, susijusios su valstybinės žemės patikėjimo teisės įgyvendinimu, Vyriausybės įgaliota institucija nagrinėja Žemės įstatyme nustatyta tvarka.“

7 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės reformai reikalingi žemės reformos žemėtvarkos projektai rengiami ir tvirtinami Vyriausybės nustatyta tvarka pagal aplinkos ministro patvirtintą metodiką, ~~suderintą su žemės ūkio ministru~~. Kai priėmus sprendimą dėl žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti parinktos teritorijos ribų patvirtinimo pateikta iki 10 prašymų atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius, suteikti nuosavybėn neatlygintinai, parduoti, išnuomoti, perduoti neatlygintinai naudotis ar patikėjimo teise valstybinę žemę, aplinkos ministro, ~~suderinus su žemės ūkio ministru~~, nustatyta tvarka pagal šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eiliškumą rengiami žemės sklypų planai, kurie prilyginami žemės reformos žemėtvarkos projektams.“

2. Pakeisti 19 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės sklypų, suprojektuotų grąžinti natūra bendrosios nuosavybės teise, padalijimo projektai rengiami piliečių lėšomis ~~žemės ūkio ministro kartu su aplinkos ministru~~ **ministro** nustatyta tvarka.“

3. Papildyti 19 straipsnį 3¹ dalimi ir ją išdėstyti taip:

„3¹. Žemės reformos žemėtvarkos projektai ar jiems prilyginami žemės sklypų planai, kuriuose projektuojami žemės sklypai, piliakalnių ir kitų nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymui ir apsaugai, gali būti rengiami ir įgyvendinami valstybės lėšomis, kai gauti savivaldybių prašymai perduoti joms šiuos sklypus patikėjimo teise.“

4. Pakeisti 19 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Žemės reformos žemėtvarkos projektams rengti parinktų teritorijų ribas ir šių projektų parengimo terminus tvirtina ~~Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.~~“

8 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Žemės reformos žemėtvarkos projektų svarstymo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarka

Apie žemės reformos žemėtvarkos projektus skelbiama viešai, šie projektai svarstomi ir derinami žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodikoje nustatyta tvarka, ~~nepažeidžiant~~ **laikantis** fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybių ir valstybės interesų ir teisių, užtikrinant gamtos ir jos išteklių apsaugą, atsižvelgiant į aplinkosaugos ir paveldosaugos reikalavimus. Suderintus ir

Vyriausybės įgaliotos institucijos patikrintus, žemės reformos žemėtvarkos projektus tvirtina Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.“

9 straipsnis. Įstatymo papildymas 20¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 20¹ straipsniu:

„20¹ straipsnis. Žemės reformos žemėtvarkos projektų keitimas

1. Žemės reformos žemėtvarkos projekto sprendiniai, šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais, keičiami vadovaujantis Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintos metodikos nustatyta tvarka.

2. Žemės reformos žemėtvarkos projekto sprendiniai Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo sprendimu gali būti keičiami panaikinant:

2.1. žemės reformos žemėtvarkos projekto sprendinių neatitiktis pasikeitusiems žemės sklypų formavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams;

2.2. žemės reformos projekto technines klaidas – spausdinimo, skaičiavimo, faktinių duomenų neatitikimo klaidos (žemės sklypo ploto, ribų ir (ar) formos neatitikimas žemės reformos žemėtvarkos projekte nurodytam žemės sklypo plotui, riboms ir (ar) formai), kurias ištaisius nekinta patvirtinto žemės reformos žemėtvarkos projekto sprendinio esmė ir jo atitiktis žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo reikalavimams.

3. Žemės reformos žemėtvarkos projekto keitimas neturi pažeisti ar suvaržyti teisės aktuose garantuojamų ir saugomų trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų arba turi būti gauti šių asmenų rašytiniai pritarimai (susitarimai) dėl šioje dalyje nurodytų šio projekto sprendinių keitimo.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2023 m. spalio 1 d. priima nutarimą, suteikiantį reikiamus įgaliojimus įstaigoms ir (ar) institucijoms pagal kompetenciją atlikti atitinkamus šiame įstatyme Vyriausybės įgaliotai institucijai priskirtus veiksmus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas